

Euroopa
Komisjon

EUROOPA
LIIDU
OLUKORD
2018

Tugevam Euroopa Prokuratuur võitluseks terrorikuritegude vastu

#SOTEU

12. september 2018

„Euroopa Liit peab muutuma tugevamaks ka ühtses terrorismivastases võitluses. Viimase kolme aasta jooksul oleme suuri edusamme teinud, kuid endiselt ei ole meil piisavalt vahendeid, et piiriülesele terroriohule piisavalt kiiresti reageerida. (...) Samuti näen olulisi põhjusi, miks uuele Euroopa Prokuratuurile tuleks teha ülesandeks süüdistuse ettevalmistamine piiriüleste terrorikuritegude korral.“

Jean-Claude Juncker, kõne Euroopa Liidu olukorrast, 13. september 2017

Julgeolek on eurooplaste peamine mure. Viimase kolme aasta jooksul on komisjon teinud mitu märgilise tähtsusega algatust, et tugevdada julgeolekut käsitlevaid õigusakte kogu ELis. Oleme jätnud terroristid ilma rünnakute korraldamiseks vajalikest vahenditest, jaganud liikmesriikide vahel jälitusteavet, kaitsnud eurooplasi küberkeskkonnas ja hallanud paremini oma piire.

Kuna julgeolekuohud on üha enam piiriüleised, peab Euroopa koondama vahendid, et tõhusamalt võidelda terrorikuritegude vastu. Tugevam Euroopa Prokuratuur tagab, et ükski terrorist ega kurjategija ei jää kahe silma vahele.

Killustunud uurimiste ühendamine

Probleem praegu. Džihadistlik terrorirühmitus värbab liikmeid mitmes ELi liikmesriigis. Terroristid ei suhtle üksteisega ja saavad juhiseid üksnes krüpteeritud sõnumite kaudu. Neil kõigil on erinevad ülesanded, nt võltsitud isikutunnistuste hankimine (riigis A), keemiliste materjalide ostmine (riigis B) jne. Operatsiooni juht tegutseb kolmandas riigis.

Riigi A ametiasutused avastavad, et fiktiivsete isikute jaoks on valmistatud valedokumendid, ja vahistavad kahtlustatava. Nad ei tea, et need dokumendid on valmistatud terrorirühmituse jaoks ja esitavad isikule süüdistuse lihtlase dokumentide võltsimise eest.

Riigi B ametiasutused teevad kindlaks rühmituse liikme, kes ostis äärmiselt suure koguse pestitsiide pommi valmistamiseks. Nad vahistavad ja võtavad ta vastutusele kui nn üksiku hundina tegutseva terroristi, teadmata midagi teistest rühmituse liikmetest.

Mõlemal juhul viib süüdistuse esitamine süüdimõistmiseni, kuid mitte igal juhul terrorikuritegude eest. Laiem terrorivõrgustik ja selle tegevus jääb paraku avastamata.

Tugevam Euroopa Prokuratuur saaks:

- ✓ juhtida uurimistegevust ja süüdistuste esitamist ELi tasandil, tagades süüdistuse esitamisel ühtse lähenemisviisi. See oleks võimalik tänu Euroopa Prokuratuuri delegaatprokuröride võrgustikule, kes töötavad kõigis osalevates ELi liikmesriikides koos riiklike asutustega;
- ✓ ühendada seotud juhtumid ja esitada nendega seoses süüdistuse;
- ✓ anda korraldusi uurimise korraldamiseks;
- ✓ tagada õigeaegse tõendite kogumise.

Õigeaegne teabevahetus

Probleem praegu. Riigi A ametiasutused kasutavad uurimise erimeetodeid terrorismiasjas, kuhu on segatud terrorirühmitus, mille puhul on kahtlus, et ta tegutseb riikides A, B, C ja D.

Riigi A ametiasutused soovivad kaitsta oma allikat ja tagada, et meetodid, mille abil teavet koguti, on jätkuvalt kaitstud. Seepärast viivitavad nad teabe jagamisega riikidele B, C ja D ning Eurojustile (ELi amet, mis hõlbustab koostööd ja kriminaaluurimiste koordineerimist ELi liikmesriikide pädevate asutuste vahel).

Selle tagajärjel suureneb terrorikuriteo toimumise oht riikides B, C ja D ning terroristide pakkumineku tõenäosus.

Tugevam Euroopa Prokuratuur saaks:

- ✓ anda riikide ametiasutustele korraldusi koguda rohkem teavet ennetavalt ja sihipäraselt;
- ✓ anda riikide ametiasutustele korraldusi jagada teavet Eurojusti ja Europoliga;
- ✓ käsitleda tundlikku ja konfidentsiaalset teavet. Eelkõige tagaks Euroopa Prokuratuur kasutatud teabe ja selle kogumise viisi täieliku konfidentsiaalsuse.

Koordineeritud piiriülene uurimine

Probleem praegu. Riigi A ja riigi B ametiasutused on mõlemad teadlikud kahe nende riikides tegutseva terrorirühmituse kahtlasest tegevusest. Näib, et need rühmitused kavandavad ühiselt terrorirünnaku riigis A.

Riigi A ametiasutused otsustavad korraldada läbiotsimised ja kasutada selleks politsei abi.

Riigi B ametiasutused kavatsevad teha läbiotsimise samal ajal, kuid kuna neil on teised prioriteedid või lihtsalt puuduvad ressursid, korraldatakse see hiljem kui riigis A, mistõttu õnnestub rühmituse liikmetel paku minna.

Selle tagajärjel saadakse kätte vaid osa laiemast võrgustikust ning terrorirünnaku oht on jätkuvalt ilmne.

Tugevam Euroopa Prokuratuur saaks:

- ✓ keskselt juhtida uurimistegevust mitmes riigis. Eelkõige saaks Euroopa Prokuratuur anda riikide ametiasutustele korraldusi politseiuurimise koordineerimiseks, mis võimaldab näiteks vara kiiresti külmutada ja arestida ning anda välja vahistamismäärusi kogu ELis;
- ✓ anda kõigile asjaomastele ametiasutustele õigeaegselt vajalikku teavet;
- ✓ tagada ühtse ja tulemusliku terrorikuritegude eest süüdistuse esitamise, mis võtaks arvesse kõigi asjaomaste ELi riikide ja ELi kui terviku huve;
- ✓ tegeleda kohtualluvuse küsimustega objektiivsete kriteeriumide alusel. See aitaks teha otsuseid selle kohta, kus anda asi kohtusse.

Näide võimalikust juhtumist TULEVIKUS

Riigis A on käimas **terrorismi rahastamise** uurimine. Kuigi kõnealuse riigi ametiasutustel on selged tõendid selle kohta, et asjaomased isikud tegelevad terrorismi rahastamisega, ei ole selge, kus raha lõpuks kasutatakse.

Riigis B on käimas selliste tegude uurimine, mida peetakse **terrorirünnakut ettevalmistavateks toiminguteks**, sealhulgas „räpase pommi“ valmistamiseks vajalike materjalide ostmine.

Riigis C on käimas uurimine, mis on keskendunud veebisaidile, mis sisaldab **terroristliku propagandat**. Ametiasutused kahtlustavad, et mõnda veebisaidi suletud osa kasutatakse ka terrorirühmituse liikmete vahel teabe vahetamiseks.

Ükski asjaomane riik ei ole veel taotlenud abi Europolilt või Eurojustilt, kuna nad leiavad, et need uurimised on eeskätt riigisisesed.

Alles siis, kui riigis A uurimisse kaasatud Euroopa delegaatprokurör teeb juhtumi teatavaks Euroopa Prokuratuurile, **avastatakse nende juhtumite vahel seos**: riigis A uurimise all olev rahastamine on tegelikult suunatud riigis B „räpast pommi“ valmistavale rühmitusele, ning tehakse kindlaks, et need rühmitused on tegelikult omavahel kontaktis riigis C uurimise all oleva veebisaidi kaudu.

Euroopa Prokuratuur saab tagada, et riigis C asuva veebisaidi logidele juurdepääsuks vajalikud uurimistoimingud tehakse samal ajal, kui peetakse kinni riigis A rahastamisega tegelev rühmitus ja riigis B pommi valmistamisega tegelev rühmitus, nii et neil ei ole võimalik tõendeid hävitada.

Kõik terrorismis kahtlustatavad isikud saab kinni pidada samal ajal ning edasisi uurimistoiminguid saab koordineerida ja rakendada ühest büroost. See aitaks ka ära hoida kohtualluvuskonflikte.

